

CATALUNYA SOCIAL

Any X. Núm. 458

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

29 març de 1930

**PUBLICACIO
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

**APARTAT 1036
TELÉF. 17605**

Moments solemnes

Acabà el període directorista i, com per art d'encantament, aquesta ànima catalana que s'havia volgut matar, sorgí ràpidament, íntegrament, com la rosa d'un miracle. No es féu més que rompre l'aparell ortopèdic de la violència, que subjectava tan fortament com inútil tot allò que nosaltres estimem en grau màxim, quan tota cosa nostra renaixia: la nostra llengua entrà a les Corporacions populars de les quals fou foragitada, els nostres cants prenen possessió de l'Exposició de Barcelona convertint-se aquesta en cosa nostra, els nostres funcionaris eren restablerts, el nostre ideal llençat als quatre vents des de l'alt seient de la presidència de la Diputació barcelonina, símbol de tota la representació catalana. Manca ja ben poca cosa, espiritualment parlant, per a restablir les coses tal i com es trobaven abans del període de la tirania foragitada; i del que manca molta part ens en correspon de gestió als catòlics, gestió que gustosament farem, puix el dret de petició a ningú no ha estat negat per cap llei civil ni eclesiàstica.

I quan tot sembla respirar optimisme, dos fets interessantíssims acaben de produir-se en aquest mateix ordre d'idees: l'ingrés a l'Acadèmia de la llengua del savi Dr. Rubió i Lluch i la visita dels intel·lectuals castellans a Barcelona. En un i altre fet no sembla sinó que el mòbil sigui l'homenatge a la llengua catalana agreujada durant sis anys i mig, foragitada d'arreu (de la càtedra, dels escons representatius, dels programes i actes públics, dels carrers, de), i la sanció definitiva als qui, tancant-se en la closca de la més absoluta i vergonyosa ignorància, han volgut desconèixer el fet palès de la nostra cultura, del renaixement nostrat.

Per aquesta raó han vingut els intel·lectuals castellans a dir clarament davant Espanya: "aquí hi ha un poble amb característiques pròpies, amb

una manera d'ésser, amb una individualitat fortíssima, amb una aspiració civil concreta, amb una llengua materna pròpia, amb un dret especial, amb un desig infrangible d'ésser reconegut i respectat. Aquesta realitat no és obstacle a un règim de federació, d'intelligència amb el restant dels pobles peninsulars. Cal respectar, cal amar tot això. El contrari portarà constantment pertorbacions, estats hiperestèsics difícils per a tots; la normalitat del viure serà cosa impossible, com ho ha estat fins ara."

Quines conseqüències derivin de tot això, al cap de dos mesos de la caiguda dels perseguidors de tota cosa catalana, de tota valor nostrada, no cal dir-ho. Les paraules dels intel·lectuals, l'entrada de la llengua a l'Acadèmia, el fet de l'abraçada entre els intel·lectuals castellans i catalans, són dades prou eloqüents perquè ens calgui posar-les de manifest. Davall del nostre cel blau, davant el nostre mar llatí, en ple ambient de llibertat, han pogut els nostres homes rebre l'abraçada dels de més enllà de l'Ebre i han restat esvanits molts prejudicis, moltes incomprensions fins ara existents. ¿Ha calgut la prova de resistència de la nostra llengua, del nostre esperit i de la nostra personalitat contra els perseguidors de sis anys i mig perquè els ulls dels intel·lectuals castellans es convincessin de què l'ànima és nostra i de què aquí hi ha quelcom que no mor?

Potser sí; és el gran dolor el que genera l'amor, és el sacrifici el que fa forts els corrents espirituals. La sang és llavor sempre.

El que no cal dubtar, però, és que ens trobem en uns moments solemnes per a la nostra causa; cal no desapropiar-los i cal saber procedir amb seny i tacte exquisit per a treure'n les favorables conseqüències que cal esperar-ne per a bé de tots.

Quaresmals

IV

QUARTA CARTA: ES PROCLAMA L'ACTIVITAT

Reconèixer-se pecador davant Déu i en la intimitat de la pròpia consciència no costa res. Una tossuderia purament interna contra un imperatiu de la consciència és inexplicable. Confessar-se pecador davant un home que representa Déu en el sagrament de la Penitència i a la faç d'ell cantar la palinòdia, té alguna major dificultat; l'amor propi hi troba regust en aquest acte; però un hom ja hi ve avesat i al capdavant no és d'aquelles intervencions quirúrgiques que demanen en el pacient una voluntat heroica. Davant de l'amic, de l'advocat i del metge es canten palinòdies ben humilians, i per cert amb ben poques garanties de reserva.

Certament a l'instant que un hom s'agenolla als peus del capellà l'esperit està contorbat, la consciència regirada, el cor en expectació, i el cap instintivament es posa ben acotat. Amb tot i això, com que se sap per endavant quina serà la sentència, aquell moment es desitja i quan arriba no deixa d'experimentar-se alguna mena de goig. Però qui podrà ponderar el goig de després de la confessió! L'esperit alleugerit, la consciència tranquil·la, el cor amorosit, el cap alt. L'ànima s'ha tret del damunt una opressió i el cos també participa d'aquell alliberament. I el primer pensament que en aquella situació ens ve vola vers l'esdevenidor i es pot formular amb aquestes paraules: "Ara, mai més! Jo em sento un altre davant de Déu i per res del món no retornaria a la situació passada, per cert ben miserable."

Així el fill pròdig, després de l'àpat i de la festa que es va celebrar el dia de l'arribada, mig mort de les emocions i del cansament, caigué estenallat en el llit tou folrat de lli de la cambra acabada de pintar, guarnida de murtres i ridaures florides. El son fou llarg, molt llarg, a la mida de les fatigues en tant de temps acumulades. Tothom anava de puntetes per a no despertar-lo i els pastors i els rabadans que sortien als patis amb sos ramats i els llauradors, que portaven les parelles de bous a les llaures que havien dormit dins dels soles, tenien ordres de no deixar-se sentir. Quan va obrir els ulls, el sol ja era ben alt. On es trobava? Amb la mitja claror que dava el finestró podia veure l'artesonat daurat de la cambra, i les garlandes florides que voltaven la llitera; flairar el perfum dels ungüents amb què els servidors l'ungiren la vigília, tocar el lli fresc i suau que l'embolcallava, sentir els bels del ramat que la calor feia tornar de la pastura... Sí; s'havia despertat a la casa del pare i s'hi trobava com un fill mimat. I degué pensar: "Quina pau! Quanta delícia! Que guardi porcs en país de fam qui vulgui!"

Són paraules que tenen el mateix sentit que les meves, que fan amar el bon comportament per la tranquil·litat que dona.

Aquesta dolça quietud ha estat el meu aliment espiritual tota la setmana; me la traurà la carta que tinc a la mà?

"DE L'ALTRE MÓN. — R. D. 51. — La confabulació *pro te* no t'oblida. I a propòsit del fill pròdig. Quan va obrir els ulls, l'endemà de l'arribada, a la cambra de la casa pairal (ja el sol era a mitja altura) va experimentar un sentiment de quietud inexplicable i va pensar: "Vagi qui vulgui fet un perdulari per aquests mons de Déu." Va saltar del llit i, posada la túnica, va mirar per la finestra. Els pastors omplien a cops de galledes les piques d'abeurar el bestiar, els bovers, que ja havien fet un camí, tornaven a carregar les carretes de sacs de blat per a portar-los al molí o al mercat, més avall uns mossos amb llurs eines arrabassaven un ermasset i, llençant els ulls terres enllà, pogué veure l'hereu, son germà, que desrostollava amb aquella parella de bous de bella estampa que només ell sabia menar. No hi havia dropos en aquella casa ben vigilada i administrada. I ell, el fill retornat, va sentir una foguerada de vergonya de què a mig matí no hagués encara sortit de la cambra i es va mirar les mans. Els grops que hi tenia dos anys enrera se li havien fos i la pell se li havia tornat llisa. En tot aquest temps no havia manejat cap eina ni la maneta de cap forcat. Ara rescabalaria al pare del temps i dels diners perduts.

— Pare, pare — li digué — perdoneu-me que hagi estat el darrer de llevar-me. Deu-me feina com a un mosso, no em planyeu; massa bo que heveu estat.

I es va posar a treballar com un brau a la feina que el pare li va assenyalar.

"Ací a la terra hi ha molta feina a fer: terres per arrabassar, per sembrar, per plantar. Esplets rossos per segar i fruits madurs per collir. Família que has d'alimentar i aconsellar i governar, cercle social que has d'edificar amb la teva paraula i el teu comportament i els interessos del qual tens de servir amb el teu treball... pobres que necessiten la teva caritat.

"Oh! I també hi ha lladres que cal vigilar, i enemics contra els quals s'ha de fer guerra. De manera que no solament falten conreadors i conductors i capataços, sinó que també hi ha llocs de perill per a la gent ardida que no temen ni envestides ni contratemps, Ansia... no dormis mentre fa bon temps, que les glaçades de l'hivern s'acosten. Tard t'hi hauràs posat a la feina, que ja deu ésser per a tu l'hora onzena, però a la casa del pare hi ha feines de tothora, de totes menes i per a tots els gustos i no et creguis, que, quan arribarà l'hora de cobrar el jornal, el pare que és prou ric i generós ja no es recordarà de l'hora en què t'has posat a la tasca i et pagarà el denari sencer, si hi has posat tota la voluntat."

Sí; ja veig que m'havia equivocat. Havia tingut la pretensió de cobrar abans de posar-me a la feina. Quan estava lluny del pare em dalia d'ésser un dels seus criats, ara que estic prop d'ell, pres com a fill, em semblava que havia d'ésser com un convidat. Això no fóra digne, a la casa del pare no s'hi cria la droperia i tothom treballa i jo no m'hi puc estar ocios. Si em poso tard a la feina i aquesta dura poc temps, que no em falti entusiasme i voluntat.

R. D.

Per què no vaig veure el "Christus"

Les confessions d'un espectador (1) explicant l'origen de la meua antipatia al cinema de ficció i el meu entusiasme pel cinema de realitats, eren incompletes. Alguns lectors potser hi hauran notat una llacuna que realment en la meua declaració existia. Dels qui hagin seguit la vida dels espectacles durant els últims tretze anys, pot més d'un haver pensat: no ens parla del *Christus*. Quina era l'actitud d'aquest espectador davant d'aquella gran pel·lícula que l'any 1917 es va projectar amb assistència copiosa de públic catòlic, en un lloc de tanta dignitat com el Palau de la Música Catalana, obra que tingué gran ressò, que nombrosos eclesiàstics presenciaren, i en la qual la passió del Senyor era reproduïda en forma no pas irreverent ni heterodoxa?

La meua actitud en anunciar-se i veure jo el material de propaganda del film *Christus*, va ésser una instintiva, irresistible *abstenció*. Ni el *Christus*, ni les consecutives pel·lícules del mateix gènere històrico-religiós, la *Fabiola* (1918), *Jerusalem alliberada* (1919), donades al mateix Palau, no em pogueren moure; no vanceren la meua aversió alhora espontània i reflexiva. Quan dintre el mateix ordre, o nivell, d'obres, més recentment es va donar allí mateix el *Frate Sole* (1924) vaig fer quelcom més que la simple abstenció, segons els lectors antics d'aquest setmanari podran recordar (2). També quan el *Christus* havia fet jo quelcom més que abstenir-me.

Tan senzill, tan simple de resoldre que veig aquest problema, i que tantíssims no ho volguin, o no ho sàpiguen trobar. La repugnància estètica que de bell antuvi, des de la primera fotografia i del primer prospecte, vaig experimentar envers el film *Christus*, malgrat les recomanacions i els retalls de periòdics catòlics que l'abonaven, i les personalitats romanes davant les quals havia estat projectat, no foren pas més poderoses que la instintiva, íntima malfiança per a una composició cinematogràfica que no era ni podia ésser altra cosa que falsa. Dec advertir que l'ús de l'epítet *fals* en parlant d'aquest film, i del gènere històrico-religiós al qual pertany, no és, ni molt menys, amb el mateix sentit que l'apliquem al *Ben Hur* o al *Rei de Reis*. Aquestes dues són veritablement pel·lícules *falsàries*: la falsedat és intrínseca, és d'una gravetat dogmàtica. Això jo no ho diré del *Christus*: és el seu gènere artístic, és la seva inspiració estètica el que és fals. És fals en el mateix sentit que ho és, per exemple, un *ciri elèctric* del que amb escàndol dels liturgistes es prodiguen per les esglésies. (Certament l'electricitat té un lloc a la Casa de Déu, però un ciri de llauna amb bombeta és quelcom que pugna amb la veritat, i per tant amb la dignitat del culte).

No abasta a defensar els *ciris de llauna* l'ésser dedicats a llum i honor de Déu i dels sants, com no abasta a justificar, al meu entendre, la ficció cinematogràfica, l'adreçar aquesta ficció a finalitat religiosa. És una *violència estètica*; és un instrument emprat fora de la seva naturalesa i aptitud veritable. El *Chri-*

stus, obra culminant del gènere històrico-religiós en cinema, és la porta d'un camí equivocat; àdhuc ortodox, i ben intencionat, no és el camí del cinema catòlic, ni ha de venir per aquest costat la utilització cristiana d'aquest invent.

De debò que seria posar-nos a fer psicologia, escatir i profunditzar aquesta actitud envers el *Christus*. No es tracta, però, d'una aprensió pel tema. Sóc el mateix home que té cada any, per Setmana Santa, un goig espiritual altíssim en seguir en els textos dels evangelistes la lectura dramatitzada de la Passió de Crist en els oficis del Diumenge de Rams i del Divendres. I no és que derivi l'actitud meua d'un prejudici antiartístic. Admeto la Passió d'Oberambergau, i la Passió d'Olesa, i si fos possible obtenir reverència en un públic de teatre, admetria la Passió escenificada, feta per actors dignes. Accepto les representacions artístiques totes, de la Passió, fins les més convencionals, des de l'austeritat dels *Improvisis* que pintà Fra Angèlic al convent de Florència, fins a les fastuoses, teatrals i decoratives del *Davallament*, de P. P. Rubens, a la catedral d'Anvers, i de la *Crucifixió*, de J. M. Sert, a la Seu de Vich. Com és, doncs, que admeti la sensibilitat d'un hom la convenció, l'arbitrari en les arts plàstiques, i la refusi en la pel·lícula?

Es pensarà tal volta que la causa és l'angúnia del veure els subjectes sagrats, Jesucrist, la seva Mare Santíssima i els Apòstols, representats per actors, persones vulgars i humanes? No és això, perquè jo admeto actors jugant personatges sagrats — mentre actuïn amb unció i dignitat — com els del teatre popular d'Oberambergau. Admeto, sempre ho he dit, el teatre catòlic; admiro el modern teatre d'Henri Ghéon, de tanta altura artística i cristiana. No ve pas d'aquí la repulsió.

En aquella invencible desconfiança no em vaig pas trobar sol. Un home gegantí, l'inoblidable Dr. Frederic Clascar, el precursor del moviment escripturístic i liturgista català, amb qui compartíem idees i sentiments, va veure el *Christus*. Deixant de banda certs errors i certes llibertats que s'hi trobaven, àdhuc essent l'obra creada per catòlics, i gent ben intencionada, com un cert episodi d'uns àngels massa femenins, que suggeriren a l'antic deixeble del P. Wernz el record d'aquella anècdota del famós rector de la Gregoriana: "Aquí hi ha d'haver *àngels*, i no *àngeles*"; deixant de banda això i altres detalls, l'objecció fonamental del meu il·lustre amic consistia en l'excessiu realisme de les escenes de la Passió, en la refinada i recargolada exhibició dels turments de Jesús, de manera que la sensació per la cruesa física d'aquestes visions (a les quals és tan fàcil el cinema) resultava més colpidora que la seva contemplació espiritual. Així és que es perdia l'eficàcia pietosa, ofegada per la sensació brutal. "Quin mal efecte — em deia — aquell costellam, aquell pit somogut i panteixant per l'agonia, retratat de tant a la vora!" "Aquest film fa patir Jesús més del que sofrí en la seva Passió veritable", afegia. El resultat en els espectadors no fou pas (salvada alguna excepció) una elevació

(1) V. CATALUNYA SOCIAL, núm. 456, 15 març.

(2) La pel·lícula pseudo-franciscana, CATALUNYA SOCIAL, 17 maig 1924.

mística, sinó un sentiment estrany, de misteri esbotzat; una lliçó completament desenfocada. "El públic — deia, amb aquella seva plàstica verbal — en sortir ens mirava, als capellans, amb una compassió especial; la gent semblava que pensés: pobres! *els* han mort l'amo." "La passió del Senyor — afegia en conclusió — és per a contemplar amb el cor i l'esperit, no per a intentar materialitzar-la altra vegada."

En aquell temps vaig escriure a *La Revista* un breu assaig (3), anotant aquestes reflexions meves al voltant de l'obra de què estem parlant. Pel que encaien amb tot el que diem sobre l'atenció que cal prestar a la veritable estètica del cinema, per a treure d'aquest invent tot el partit en favor dels interessos del catolicisme i de les arts humanes, reproduiré, amb alguns retocs, la quasi totalitat d'aquell article, que vaig retolar, amb títol una mica humorístic, *Anti-Christus*:

"El cinematògraf, eina fidel d'anotació del moviment, és un orgue naturalment impropri per a la ficció artística.

"Registra tot allò que té al davant. Quan és la vida real, registra la vida real, i dona lloc a una sensació produïda per la vida real. Quan són actors qui juguen, llurs moviments són subordinats a un efecte previst: la màquina llavors denuncia inexorable una ficció.

"I com que l'emoció pròpia i peculiar del cinema ve de reconstituir l'aspecte òptic de l'espontani viscut, a tot observador de pell fina li resulta una violència, una cosa contra natura, trobar-se amb la sensació d'una *espontaneïtat falsificada*.

"El teatre és la consagració del fingir. Sí. Però la sinceritat en el teatre és justament la ficció: el teatre no és per a fets reals. La llei del teatre és la Ficció mateixa.

"La llei del cinema és altra, derivada de l'aptitud del mecanisme. És la transcripció automàtica de tot allò que passa al davant del camp visual. Quan s'ha volgut que servís aquesta màquina per a transcriure ficcions però de manera que donessin l'efecte de realitats, s'ha comès un tort, s'ha violat la llei artística especial que l'instrument tenia.

"El resultat és una cosa monstruosa: determinar una esgarripança estranya. Una mena de dubte entre si és real o no és real la visió transcrita per la pel·lícula. Aquesta esgarripança esdevingué un deport per ella mateixa. I això és el secret del triomf de la ficció cinematogràfica en els sistemes nerviosos depravats.

"Tanta cura de dignitat, tantes recomanacions per emparar l'espectacle, no li treuen res al *Christus* d'ésser una lamentable ficció, que punyeix les fibres dels sincers i exigents.

"La recerca d'elements de propietat històrica, geogràfica, etc., manifesta que l'intent és donar-nos la sensació d'un registre fotogràfic autèntic dels fets de Jesús i personatges evangèlics. Doncs bé: aquesta sensació no la sentim pas. Els ulls veuen uns mímics que actuen. I uns mímics, per notable que fos el llur treball artístic, no poden mai substituir els personatges reals i donar-nos la il·lusió que els veiem tal com visqueren.

"La nota més característica de les pel·lícules de ficció és l'estar subordinats els moviments, actituds, distàncies i agrupaments dels personatges, a les condicions receptibles de l'aparell (distància focal, camp

visual, il·luminació, pèrdua de matisos, etc.). Així és que apareixen subjectes a les limitacions de la màquina les voluntats d'unes persones que se suposa actuen lliurement i en llur medi propi.

"Sí; dir això equival a fer la condemnaació estètica de tota ficció cinematogràfica. I en tractar del cas present, donada la grandesa i el sagrat del tema, la falsedat ressalta més encara.

"Un Crist que predica, fa miracles, pateix i mor, visiblement condicionat per la cambra fotogràfica, ja es veu de seguida que no pot ésser el Fill de Déu.

"El que ha enganyat a molts és la suggestió del sofriment: pateixen, i per això creuen sortir-ne edificats. Però la tortura de l'espectador és un efecte general del cinema de ficció.

"Si és per gust que la turmentin, que la gent va a veure els grans films sàdics! Sabem de cert que el *Christus* ha deixat rastre d'insomnis i nits febroses, com qualsevol d'aquells.

"Ben lluny d'aquestes conseqüències morboses és la serena i legítima dolor de la contemplació mística. Ben altra eficàcia espiritual és la de la lectura, el Sant Divendres, de la Passió segons Sant Joan."

Ben aviat, a Itàlia mateix, pàtria del *Christus*, hi hagué qui va començar a desil·lusionar-se. La inèpcia del cinema per a les representacions religioses [de caràcter històric-dramàtic, les ficcions] la troba també Luciano Gennari a l'article *L'estètica del cinema* en el diari catòlic *L'Italia*, de Milà, 25 de juny 1919: "Qui no ha observat a les pel·lícules *Christus*, *Fratre Sole*, etc., la turpitud amb què foren executats els miracles, les aparicions? Un miracle al cinema no desvetlla cap emoció espiritual, excita solament alguna curiositat. Cal recrear la vida completa, i no fotografiar la sola realitat material, incompatible amb el miracle sobrenatural. Per això en aquelles dues pel·lícules citades no apareix un instant la transcendència que és part essencial de la religió catòlica" (4).

"Per aquest embús del judici estètic i perversió de la finor sensitiva — afegiem pel nostre compte, — s'ha pogut acceptar sense escrúpols la ficció del *Christus* i altres obres de pretesa religiositat, buides dels caràcters essencials del sacre i el religiós, que són la grandesa i la unció; perduda la noció, àdhuc l'etimològica, del concepte *sagrat*: la distància, valor jeràrquic que s'evapora quan l'agonia del Crist o el dolor de la Mare Afligida són trets en fotografia a un metre del rostre dels actors que representen els divins personatges" (5).

El camí de les reconstruccions històriques és camí de ficció i de falsedat, i el cinema és servidor de la veritat. Les reconstruccions històriques, àdhuc a fi de bé, són un engany, i els primers d'enganyar-s'hi són els qui les preparen. El cinema i el teatre tenen lleis estètiques distintes, com la pintura i la fotografia. Cada una d'aquestes arts fa un servei distint, i catòlicament han d'ésser utilitzades distintament, cada una segons la seva especial naturalesa. El cinema catòlic veritable no hem de cercar-lo en reconstruccions necessàriament falses, sinó en la visió directa de coses reals que viuen i es mouen, i que són d'interès catòlic. Una bona pel·lícula del natural, de Terra Santa, serà molt més veritable, i per tant més catòlica, que una vida de Jesús amb decoracions i amb ac-

(4) Citat a la meua conferència *El cinematògraf en la cultura i en els costums*. Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, Barcelona.

(5) *Ibid.*

(3) Núm. del 16 abril 1917.

tors que situen llurs poses estudiades al davant de l'ull de la camera, i que mouen braços, mans, ulls i llavis, no amb el ritme natural com al teatre, sinó en funció de la velocitat de l'aparell mecànic. En una

paraula, no arribarem pas per aquí a crear l'autèntica cinematografia cristiana. El camí de "Christus" no és el camí de Crist.

R. RUCABADO

L'Exposició de Barcelona

LA NOSTRA INICIATIVA

El senyor Comte de Güell, qui tan dignament té a les seves ordres la primera magistratura de la ciutat de Barcelona, ha dit i repetit que vol que aquesta segona etapa de l'Exposició sigui brillant, fortament brillant. I així hauria d'ésser, ja que és ara que el poble, el veritable poble de Catalunya, ha pres possessió de la seva Exposició.

Fins ara, tot allò que és nostre, tota la nostra ideologia, tota la nostra ànima, n'havia estat foragitada. Però en aquesta etapa d'ara, començada amb l'esclat de fogós entusiasme portat pels dos magnets concerts de l'Orfeó Català, que l'Exposició ha restat agermanada amb tot allò que nosaltres estimem, l'esperit paira i català.

Per aquesta raó és de creure que l'Exposició durant la present primavera, sobretot durant maig i juny, assolirà aquella magnificència fins ara inconeguda i aquella popularitat tan necessària en obres del poble, pagades pel poble, però de les quals el veritable poble n'ha estat absent en esperit fins ara.

I el senyor Alcalde de Barcelona vol encara fer més magnífic aquest esclat primaveral de la nostra Exposició i demana arreu iniciatives per a festes i esdeveniments.

Nosaltres, anem a proposar una iniciativa, que tenim la seguretat que trobarà bon eco arreu: la de la celebració dels Jocs Florals de Barcelona al Palau Nacional.

Fa anys que els Jocs Florals resten tancats en la seva caps de vori. Aquest any, sortosament, es desclourà l'estoig i en sortirà la institució altra cop renovellada, amb nova i escaient embranzida, més viva que mai. El dolor haurà obrat el miracle de fer esclatar novament l'entusiasme de tots els catalans per aquesta institució perseguida. I ¿quin lloc més adient que el de la nostra Exposició perquè els cants dels poefes obrin amb clau d'or la nova etapa de l'Exposició de Barcelona?

Nosaltres demanem, doncs, senyor Alcalde de Barcelona, que es convidi el Consistori dels Jocs Florals a celebrar el magne certamen de la poesia catalana en el saló de festes del Palau Nacional, el diumenge primer de maig.

I concretem així la nostra iniciativa, que oferim a l'Excel·lentíssim senyor Batlle de la ciutat:

Diumenge, dia 4 de maig, primer diumenge del mes, a les 4 de la tarda, els Jocs Florals tindran lloc al Saló de festes del Palau Nacional de l'Exposició de Barcelona

Així l'enfilall d'actes ennoblidors de tot allò que és nostre, començats amb petjada d'or per l'Orfeó Català, seguirà el seu camí de glòria.

Revista de Revistes

L'AMI DU CLERGÉ, 13 març 1930. *La joventut de Diderot a París i les Memòries de Mme. Vandeul* (Extractat). Creiem que és més qüestió de moda que de doctrina que de la guerra ençà s'ha fet popular el nom de Diderot i les seves obres. Certament que si no va escriure bells llibres, va escriure belles planes, però no és del cas que les bones qualitats que va rebre del cel el filòsof ens facin perdre de vista el mal ús que en va fer, oblidant els errors i les perverses doctrines que va propagar i la immoralitat de la seva vida. No es mereix pas el diploma de gran home que els amics li volen atorgar.

La vida de Diderot que han fet conèixer les *Memòries de Mme. Vandeul* no és la veritable. Aquest llibre fou escrit per aureolar el personatge. El Diderot d'aquestes *Memòries* no és el Diderot real, sinó un Diderot convencional en el qual es fa preterició sistemàtica de tots els seus defectes. Cal desemascarar aquestes mentides interessades. Tal ha fet el canonge Marcel, president de la Societat d'Història i Arqueologia de Sangres en un article publicat en *Le Mercure de France* el 15 de novembre de 1929. En ell es desfan totes les mentides que sobre Diderot van publicar les ja esmentades *Memòries*, prenent el període de la seva vida des que va rebre el títol de mestre en arts (2 de setembre de 1732) fins el seu casament (6 de novembre de 1743).

L'autor investiga en primer terme les ocupacions de Diderot i ens fa veure com les *Memòries* estan mal informades del nom i qualitat del notari que va tenir a Diderot per escrivent quan va sortir del col·legi de Clermont; ens mostra els errors de la descripció que féu de la seva vida de repetidor i posa de relleu les inexactituds voluntàries o premeditades quan ens conten els tres mesos que fou Diderot preceptor del banquer Raudon.

Examina després els mitjans de subsistència amb què Diderot comptava. Les *Memòries*, a fi de fer interessant l'heroi, ens el presenten com abandonat de la família sense recursos i com obligat a una vida d'aventurer i precisat a valer-se de mitjans reprovable. Diderot no es va pas trobar tan desprovist com això. És cert que el seu pare va jurar que no el mantindria més; però això va ésser un jurament de pare que fou mal observat. En el testament d'aquest, de 21 de juny de 1750, declarava que havia enviat al seu fill més de deu mil lliures en els vint anys que vivia a París. En aquell temps era una bona quantitat. També li havien enviat diners la seva mare i la seva germana Dionísia. I els mateixos amics del pare quan anaven a París li pagaven els deutes que a la tornada es rescabaven del pare. També feia el futur enciclopedista algunes redaccions que eren remunerades i així mateix dinava sovint a la taula dels amics sens voler-li fer el penjament de què fos un veritable paràsit. I alguna que altra vegada es feia amb quantitats per mitjans moralment reprovable.

El retorn al camp

L'atur forçós

Constitueix un problema les repercussions del qual es van notant més cada dia en la nostra terra i sobretot a Barcelona.

Les colles d'obriers sense col·locació van creixent cada dia i constitueixen ja una munió aquelles famílies que encara mantenen l'equilibri econòmic mercès al treball de les filles, dels fills, però no del pare o del germà gran, és a dir, de l'home, del que més hauria normalment de treballar.

Mentre han durat les obres de l'Exposició el treball s'ha anat mantenint. La construcció particular encara és ben ferma, però amb evident tendència a la baixa; les cases a Barcelona donen un rendiment petit i solament s'hi pot dedicar el capital inactiu o poruc.

Fa un quant temps que funciona un Institut pro obrers sense feina. Però ni la institució en ella mateixa ni el pensament dels seus inspiradors és altre que el de cercar remeis momentanis a les necessitats dels sense treball; però no cercar, és clar, solucions definitives perquè aquestes no estan al seu abast.

On anirem a parar, doncs. El problema de l'atur és un d'aquells que un cop plantejat necessita anys per a resoldre's. Vegi's l'exemple frapant d'Anglaterra on amb mides que aquí ens semblarien radicals i heroiques, mantingudes seriosament per un govern treballista, no es resol el problema ni tan sols s'arriba a atenuar de manera visible.

Què fer doncs?

El corrent immigratori a ciutat

Es la primera causa del problema. La que més immediatament sorgeix als ulls de qualsevol lleuger observador.

Els obrers del camp han emigrat cap a ciutat. I avui Barcelona és una concentració immensa de gent de tots els estaments (classe obrera i gran part de classe mitjana) i de totes les procedències. Si aneu per barriades obreres, l'idioma català no serà pas el que més percudeixi les vostres oïdes. Obrers murcians i aragonesos hi són incomputables. I de totes les comarques de Catalunya n'hi trobareu també; però amb un percentatge menor que el de les altres regions espanyoles.

A què ha obeït la immigració ciutadana? Us diran que a l'afany de viure millor; a l'afany de guanyar més diners. Tot això és cert. Però no és solament en una part mínima. La causa més terminant i visible és la necessitat de viure i la de trobar a Barcelona facilitats que no es troben al camp. El problema dels sense feina que avui ombreja la ciutat de tons negres, ha ombrejat primerament el camp. Però amb una diferència de solució derivada de què el camp ha pogut enviar la gent a ciutat; però la ciutat, pot enviar-la novament al camp?

El retorn al camp

Quan es tracta de fenòmens socials no hi cerquem causes lleugeres ni esporàdiques. Cerquem-hi, millor,

una causa de caràcter general i filla de lleis econòmiques, generalment parlant.

Si la gent ha anat a ciutat és perquè no podia viure dignament al camp; no pas per caprici. Precisament el nostre pagès és home apegat a la terra; que ha viatjat poc, que no necessita la cultura de ciutat, que no cerca refinaments de cap mena. El deixar la seva terra, els seus costums, li representa un esforç que només fa, generalment, en cas de necessitat veritable. I en deixar la terra sent un esquinçament dolorós, intensament dolorós, i no l'abandona mai sense una tristesa ben pregona.

El treballador del camp, doncs, ha anat a ciutat per a trobar el booi de pa que li ha negat la terra, el camp. Només dins la classe mitja es poden trobar certs motius especials, com els de l'educació dels fills i d'altres, per a traslladar-se a ciutat; però aquesta classe mitja, en general, no genera problemes com el de l'atur forçós.

Per tant, la conseqüència és lògica: si el pagès ha deixat el camp per a trobar el pa a ciutat, procurem que en el camp torni a trobar el que la ciutat ara sembla negar-li; el pa i el treball.

Com?

La solució és difícil

I només és una: procurar que l'agricultura, riquesa del camp, retrobi l'esplendor i la grandesa que mai no hauria hagut de perdre en una terra com la nostra, la riquesa bàsica de la qual és el camp.

Es vergonyós i molt desconcertant haver de confessar que en un país eminentment agrícola, l'agricultura sigui la riquesa gens protegida, la més mal tractada, la més desconsiderada.

Els Tractats de comerç han mirat poc els productes agrícoles, generalment; les vies ferrades han estat traçades a Espanya sense tenir per a res en compte les necessitats de l'agricultura; els mercats no han estat gens regulats; la ramaderia ha estat una riquesa constantment descuidada; la sindicació agrària no ha trobat facilitats en les esferes governamentals; al contrari, suara precisament en el període de la Dictadura acaba d'ésser objecte de mals tractes de tota mena; les escoles tècniques, la màquina agrícola, la cultura en aquest ordre de coses, és absolutament desconeuda a la nostra terra, almenys en allò que diu referència a l'acció oficial. I fins ara, fins fa quatre dies, l'electricitat, el telèfon, la instrucció no havien entrat encara al camp.

Si fins en un país on hi ha hagut Ministeris per a tot, no en tenim encara d'Agricultura!

No existeix l'estímul per als productors agraris; i quan arriba una ocasió que és de vida o mort per a comarques senceres, com ara la de l'entrada dels vins a França, ni la premsa, ni els elements governants, es prenen el problema amb la importància veritable que té.

Com podem, per tant, esperar un retorn al camp si el camp només ofereix misèria, i cap estímul per a treballar i per a prosperar un xic?

Mentre els afers agrícoles no preocupin més els nostres dirigents no és probable que la gent torni al camp. I mentre això no vingui, pensem que el problema de l'atur forçós ha d'existir a les ciutats. Aquestes tenen una capacitat econòmica determinada, flexible sí, però no indefinidament. I la capacitat eco-

nòmica no els vindrà solament d'elles mateixes, sinó de la seva perfecta equació amb la riquesa del camp.

Camp i ciutat formen un tot indestructible. És inútil pensar amb la prosperitat de la segona si el primer es troba en crisi.

Per això ens han fet sempre molta gràcia aquestes famoses juntes per a fomentar el retorn al camp; i encara més gràcia les darreres declaracions del Comte de Güell dient que voldria veure com Barcelona creix fins als dos milions d'habitants.

Si el creixement és en virtut de potència econòmica pròpia, molt bé. Però si ha d'ésser a costa del camp, molt malament, puix llavors la població augmentarà ficticiament, per a generar problemes com el de l'atur forçós la solució del qual no es troba pas en la ciutat mateixa.

Del món del treball

La crisi anglesa

Ja n'hem parlat del fracàs del gabinet laborista anglès, que, moralment caigut, s'aguanta en peu perquè avui dia no té successor possible.

Quina lliçó per als pobres obrers anglesos que tenien com a cosa segura l'abundància de feina i de benestar així que ocupés el poder el "seu partit".

Els anava millor en temps del ministeri conservador amb Baldwin al cap.

L'altre dia Lloyd George recordava a Snowden a la Cambra dels Comuns que durant el curt temps que porta governant el P. T. el nombre d'obers sense feina ha pujat d'1.100.000 a 1.539.300. I això, que diu molt de l'honradesa dels membres de l'actual ministeri, diu molt poc de la seva perícia governamental.

Declaracions del M. T.

El ministre del Treball ha dit que s'havien resolt diverses vagues pendents, sense anomenar-les.

"No és que amb el canvi del Govern els conflictes hagin augmentat; de vagues sempre n'hi ha hagut. El que passa és que ara es publiquen i abans s'amagaven.

No dono detalls, puix no vull que es consideri llur solució com un èxit del Govern. Es deu a les bones disposicions de patrons i obrers i a l'eficàcia intervenció dels Comitès Paritaris."

Respecte a la reorganització del ministeri ha declarat que és una feina molt complicada, en la qual cal anar amb pas ferm i segur.

Ha afegit que havia rebut diverses peticions per a la concessió de la Medalla d'Or del Treball a les ciutats de Barcelona i Sevilla amb motiu de llurs respectives Exposicions.

"Com sigui que la proposta ha trobat la millor acollença per part del Govern, aviat se sotmetran a la signatura els corresponents decrets."

Parlant de la nova estructura de l'organització corporativa, en general, ha dit que té molt avançat el seu estudi, però que trigarà encara a tenir-lo acabat.

Referint-se al nomenament de la Infantessa Beatriu com a presidenta honorària del Patronat de l'Institut de Reeduació d'Invàlids del Treball, ha dit que aquesta presidència la tenia abans la reina donya Maria Cristina.

"Es una institució — ha afegit — que honora Espanya i que ha merescut els més alts elogis de totes les personalitats estrangeres que l'han visitat."

El treball de nit

Tal volta se'n fa un xic massa. Aquest afany d'avançar-se al temps, d'estalviar-lo, és quelcom contra natura. Deien els antics que "cada cosa necessita el seu temps". Res més cert.

Es comprèn que en casos de suprema necessitat es treballi de nit; però la nit s'ha fet per descansar.

Fa basarda veure treballar de nit els obrers; i quin efecte els ha de fer a ells, sobretot als que treballen, com ara a Barcelona, en el centre de la ciutat, mentre contempen com passen, camí del teatre v. g. per a recrear-s'hi tot descansant, molta de gent que necessiten molt menys temps que ells tan platxerosa vida?

Evidentment és un abús el treball de nit que no sigui imposat per necessitats supremes, i no solament per ço que acabem dir sinó per una sèrie de raons morals i higièniques que no cal pas exposar.

Notícies diverses

La política agrària d'Itàlia ha portat la guerra civil als camps on es lluita de fort. En algunes regions els treballadors camperols emigren a bandades.

— Es desmenteix la formació d'un Partit Treballista espanyol sota la direcció del senyor Aunós.

— El nombre d'obers sense feina que hi havia a Alemanya en primer de març era de 2.461.000 contra 2.365.000 en igual període de l'any anterior.

— S'ha concedit la medalla d'or del Treball al senyor Francesc Belda, marquès de Cabra, sots-governador primer del Banc d'Espanya, el qual porta cinquanta anys de servei en l'esmentat establiment.

— El ministre del Treball anglès ha dat durant l'any 1929 les despeses originades per l'ajut contra l'atur forçós s'ha elevat a la quantitat de cinquanta milions de lliures esterlines.

— El ministre del Treball ha dit que havia assistit a la reunió del Consell del Patronat de l'Institut Nacional de Previsió per tal d'imposar la Medalla del Treball al senyor Gascon i Marín i la gran Creu del Mèrit Civil al venerable general Marvà.

— Angel Ossorio i Gallardo ha donat a Madrid una Conferència sobre l'"Evolució del salariat" de gran volada, culminant amb la propugnació de les doctrines de Lleó XIII.

— El ram de construcció sofreix una crisi intensa a Madrid. El 50 per cent dels obrers del ram estan parats.

— Actualment el nombre d'obers parats a Anglaterra és de 1.547.200, és a dir 7.900 més que ara fa un any.

Els obrers registrats a l'Oficina de Segurs contra l'atur forçós sumen uns deu milions.

— Els miners de Sydney es neguen a modificar les condicions del treball anteriors a la vaga, que prossegueix.

COMENTARIS

L'homenatge als intel·lectuals castellans

Els intel·lectuals castellans que han vingut a Barcelona han pogut constatar que el nostre poble és dòcil i efusiu. L'aspror i la rebel·lió que hom li atribueix és una llegenda que han teixit els que voldrien que fóssim aspres i rebels. Quan s'inaugurà l'Exposició del llibre català a Madrid, un dels intel·lectuals castellans que la visitava digué una frase justa: Catalunya és un poble enormement líric. Agraeix més que hom respecti les coses que ell estima, que no pas les concessions de caràcter material. El nostre poble és una lira que no costa gaire fer-la vibrar. Li féu unes quantes moixaines i poden fer d'ell el que vulguen.

Els homes de la Dictadura no haurien aconseguit mai la cordialitat del nostre poble. L'amor no s'aconsegueix a vergassades. Aquells homes varen cometre l'error de perseguir tot el que tenia sabor català. No es donaven compte que declaraven incompatibles l'amor a Catalunya i l'amor a Espanya.

Quan la Dictadura pretenia fer desaparèixer de la nostra terra totes les coses que estimem, vàrem escriure aquestes paraules: No ens desencoratgem; ¿què són cinc ni deu anys per a la vida d'un poble? Així ha estat, en efecte. Passen els homes i resten els pobles. Els pessimistes i els que no tenen lluc polític, un any enrera deien que mai ningú no podria esquinçar els núvols que planaven damunt la nostra terra. El vent de la justícia ha esquinçat la nuvolada i avui tenim un Govern que es proposa restablir la normalitat jurídica i constitucional.

Perden el temps els que es proposen combatre les coses vives i reals. Poden fer desaparèixer les ficcions; però mai no aconseguireu occir aquelles coses que els homes porten dintre l'ànima.

Els homes de la Dictadura varen cometre el desencert de titllar de ficció, les realitats vives i palpitants del nostre poble.

Els intel·lectuals castellans que han conviscut uns dies amb nosaltres, s'han donat compte de les nostres realitats. Alguns d'aquests intel·lectuals, abans de la Dictadura, estaven completament allunyats de nosaltres perquè no ens comprenien. Avui reconeixen els valors positius de la nostra cultura i no ens neguen el dret de parlar i conrear la llengua pairal. Aquesta transformació la devem als desencerts de la Dictadura. El dolor uneix els homes. Els intel·lectuals castellans també han estat víctimes de les escames dels capdavaners del moviment pertorbador que acaba d'esfondrar-se i la persecució els ha portat cap a nosaltres.

En trobar-se davant d'aquella multitud compacta que envaï el saló immens del Palau Nacional, i que els aclamava amb entusiasme, es varen emocionar profundament. L'Ossorio i Gallardo exclamà, dirigint-se als seus companys: Amics, ens trobem davant un gran poble. Aquests espectacles únicament es poden presenciar a Barcelona. Altres intel·lectuals castellans feren també grans elogis de la cultura del nostre poble. El públic escoltà

a peu dret el Cant de la Senyera, aquest cant que no envellirà mai perquè dintre d'ell batega l'ànima de Catalunya. No eren dos o tres mil espectadors, sinó deu o dotze mil els que aplaudien amb entusiasme. L'Ossorio i Gallardo, en veure aquell arborament, somreia amb complaença. No diran pas, exclamà, que és una ficció aquest entusiasme. Tenia raó el senyor Ossorio. És fàcil fer un arreplec de dos o tres cents homes que aplaudeixin obeint a una consigna; però és difícil i gairebé impossible que es reunixin en una sala deu o dotze mil ciutadans confabulats per a representar una comèdia.

L'Orfeo Català produí als intel·lectuals castellans un efecte sorprenent. Les nostres cançons populars tan delicades i tan personals, causaren l'admiració dels nostres il·lustres hostes. Admiraven el mestre Millet, aquest artista tan delicat d'ànima franciscana, que amb la batuta a la mà ens transfigura i esdevé enèrgic, com si el foc abrindador que porta dintre l'obligués a redreçar-se i a fer contorsions.

Els intel·lectuals castellans que encara dubtaven de la nostra sinceritat, en aquella tarda memorable es varen convèncer que el nostre poble és sincer i enemic de representar comèdies polítiques. La premsa de Madrid, que ha combatut sempre amb hostilitat les nostres coses, davant la cordialitat que existeix entre els intel·lectuals castellans i catalans, no ha volgut fer voleiar les campanes de l'entusiasme. No sabem com fer-ho perquè estiguin contents. Quan dieu que sou partidaris d'actuar Catalunya endins, ens diuen exclusivistes; i quan intentem posar-nos en contacte amb els homes més cultes de Castella, adopten una actitud d'indiferència. No volen cordialitat ni efusió, sinó l'anorreament complet de les nostres coses. Els assimilistes no són partidaris del reconeixement de les realitats, perquè el seu intent és fer-les desaparèixer.

Aquests dies s'ha dit que "A B C" s'havia oposat que "Azorín" acceptés la invitació dels intel·lectuals catalans. És possible que sigui veritat aquest rumor. Al diari de les beceroles no li interessa que coincideixin en la solució de determinats problemes els homes representatius de Castella i de Catalunya.

És de dordre, que tenint el nostre poble tantes qualitats per exercir una influència decisiva damunt d'altres pobles, li manqui el sentit polític. Ni ara ni en cap època de la nostra història, hem tingut aquest sentit. La decadència es deu als nostres homes i no pas a les escames dels adversaris. Altres pobles també han estat perseguits i combatuts, i han sabut sortir triomfants de la lluita.

En aquest aspecte Catalunya i Polònia són dos pobles germans. Som pocs i mal aringuts. És natural que cada grup defensi la seva pròpia ideologia, però hauríem de saber articular les nostres activitats polítiques i dirigir-les totes al mateix fi. Mentre nosaltres ens barallem, els adversaris es

fan forts. Inutilitzar els homes que representen un valor polític positiu, és una actitud pròpia dels pobles suïcides. No tenim gairebé cap prestigi polític. Podem discutir els actes dels homes, però no devorar-los. No arriben a les altures del poder els clams i els desigs de les multituds acèfales, sinó la veu autoritzada dels homes de prestigi i de solvència que parlen en representació d'elles. Un

polític necessita multituds, però aquestes necessiten també un home que sàpiga recollir llurs vibracions i llurs ideals. Que cada partit alci ben alta la seva senyera, però que no intenti abatre la dels altres. Si les unim totes i en compte de combatre'ns mútuament ens respectem, serà fàcil arribar a la terra de promissió.

J. CIVERA I SORMANI

Records d'un viatge a Tunis

IV

EL GUIA

Val la pena de dedicar-li unes quantes ratlles i més encara si aquestes van a parar a les mans d'algú que hagi d'utilitzar els seus serveis. Conegut un, coneguts tots. L'excepció malgrat els meus viatges per terres d'Orient fins avui no l'he trobada.

El nostre tenia més aviat fatxa de torero que no pas de conductor de turistes. Abillat amb un impecable vestit blau marí amb el fes de gairell, quan caminava semblava que l'estiguessin admirant totes les huries del profeta.

Les seves conveses, el mateix que les seves explicacions, tenien, dintre l'amabilitat de tot bon guia, un caire autoritari.

Per més que li havíem advertit que no volíem entrar en cap botiga, en sortir de la plaça que, en podríem dir de Fra Anselm, ens ha començat a parlar d'aquesta faisó:

— Els *soucks*, el mateix que els basars a Turquia, Síria i Egipte, són una mena de mercats. Encara que no vulguin comprar, entrin, que ho veuran.

— No hi ha cap necessitat, és tard i volem tornar a l'hotel.

— Però jo no puc pas fer la meua explicació aturat en mig del carrer. Apa, entrin i seguïn.

No hem pas resistit. El guia ha reprès la paraula.

— Aquests perfums tenen la virtut de no ésser fets més que de l'essència de la planta, perquè Mahoma prohibeix l'ús de l'alcohol.

— Perdoni — li he respost, — però en el Caire també diuen el mateix.

— És que m'havia descuidat de la capital d'Egipte.

— I d'Ispahan; veritat?

— On és això?

— A Pèrsia.

— Sí, a Pèrsia hi enviem els perfums d'aquí...

En passar per davant d'una gran botiga, que tenia unes immenses catifes esteses i penjades en les parets exteriors, el cicerone s'ha eixorivit i, tot empenyent-nos suauement, ens n'ha fet traspassar la llinda, dient-nos:

— Això no és pas un magatzem; aquí fan una exposició molt important.

No hem pas protestat. Un dependent, amb el clàssic fes vermell, ens ha rebut amb aquella melositat tan oriental, i, per més que li diguéssim que no volíem comprar res, ens ha fet creuar corredors tapissats de catifes, pujar escales amb mobles de Damasc i travessar sales que semblaven eixides dels contes de Scherazade; i, per fi, ens ha obligat a seu

re, rodejats d'una barreja de tota mena d'articles d'Orient, en un magnífic sofà Lluís XIV.

El dependent de seguida ens ha estès una magnífica catifa als peus; començava la batalla; jo he procurat avortar-la amb aquestes paraules:

— No ens interessa...

— Però si és esplèndida! repari ben bé; seda i llana, feta a mà; i aquesta meravella tan sols val dos mil francs.

— Té tota la raó, però si de cas l'única cosa que ens interessaria comprar fóra un *aigüer*.

De seguida ens ha mostrat el que demanàvem. El seu preu era de quatre cents francs. Mentrestant el guia s'havia quedat a la planta baixa i, aprofitant aquesta avinentesa, he parlat així al jove del fes:

— Miri, jo he visitat els bars de Constantinoble, Beirut, Damasc, Jerusalem, Caire i alguns altres; conec de sobres el costum oriental de valorar les coses d'una manera exagerada, no ignoro les comissions que es donen al guia, i moltes altres habilitats, que vostè sap i jo, per prudència, callo.

El dependent m'ha esguardat amb uns ulls esparverats i ha tornat a desplegar catifes.

— Però, escolti, que no ha comprès el que li he dit?

— *Oui, monsieur.*

— Aleshores per què ens mostra coses que no volem comprar de cap de les maneres?

Ha estès els braços fins a posar-los en creu i ha tornat a abaixar-los, La seva desolació era ben manifest.

Ens hem aixecat. En arribar a la planta baixa hem trobat el nostre *drogman* fent la gran brometa amb tot el personal.

Veient que érem difícils d'explotar, ho ha intentat personalment elogiant-nos la bellesa del *poutpourri* que es troba en aquests establiments.

Aleshores li he repetit, si no totes, moltes de les coses que havia dit al dependent. Els seus ulls han reflectit una llambregada de sorpresa i els seus llavis un ben entès humorisme, potser fill del fanatisme de la seva religió. M'ha donat un copet a l'espatlla i ha començat a bromejar amb el que semblava l'amo de la botiga.

Tot caminant cap a la sortida, jo he dit al meu company:

— El porter de l'hotel ha trigat a trobar-nos guia, però més barra deu ésser una mica difícil.

Com que estàvem en la mateixa llinda de la porta, l'amo, molt amablement, ens ha allargat la mà. En ésser al carrer, nosaltres hem dit:

— *Bon soir, monsieur.*

Amb la sorpresa conegüent, ell ens ha respost:

— *Bona nit tinguin.*

V. COMA I SOLEY

Comentaris

Les subsistències

Caldria que l'actual Govern es preocupés un xic de les subsistències. Una política de subsistències és sempre una cosa difícil, evidentment. Però és així mateix absolutament necessària.

Ja sabem que en matèria de subsistències poden més les lleis econòmiques que tots els actes de Govern. Però això no és obstacle perquè les mides de Govern influeixin bon xic per evitar abusos i, com a conseqüència, per a una relativa barator de molts articles.

Per exemple: per què en determinats dies determinats productes de la terra o del mar han de vendre's més cars que en altres dies? És que el cost de producció no és el mateix? I si és el mateix, per què ha d'influir en la venda el major o més reduït consum?

Caldria vigilar els monopolis que, de fet, s'estableixen en perjudici sempre del consumidor. I caldria, sobretot, cercar facilitats en els mitjans de transport, puix cap altra cosa com el transport és origen d'enaltiment de preus.

El Govern ha desmuntat aquella Comissaria tan parengosa com inútil que existia a Madrid i als Governos civils (que a Barcelona, per exemple, donava sou a tres o quatre militars. Però caldria que les Junes de Subsistències es prenguessin seriosament el seu paper. I trobarien molta feina a fer dins les facultats que la llei els té assignades, certament!

Arribarà un moment en què el poble no podrà viure i les classes mitjanes patiran encara més del que pateixen. I cal evitar-ho a tota costa.

¿No li sembla al Govern que les seves energies s'esmerçarien així més profitosament i de manera més simpàtica a tothom que amb el nomenament d'alcaldes i presidents de Diputació, feina en la qual han passat tantes setmanes el digníssim general Marzo i d'altres?

En deixar a les Corporacions respectives dits nomenaments, el Govern hauria estalviat una feina colossal i antipàtica, i hauria estalviat fracassos com els d'Igualada i Terrassa. I el senyor Ossorio no hauria pogut parlar del famós "tinglado" que s'està muntant per aquest mitjà referint-se a les pròximes eleccions legislatives.

Han revingut les aigües!

Feia molts anys que no havia plogut tant com durant aquest hivern que s'acaba d'escolar.

Els pagesos no se saben avenir d'aquest bé de Déu d'aigua que ha caigut des de mitja tardor ençà.

Brollen els manantials que ja es creien extingits. Ragen les fonts tants anys assecades. Els "riu d'arenes" tan nombrosos a la Selva (fins algun poble s'anomena així), s'han tornat rius d'aigua.

El mateix Besòs sovint sembla un riu de debò.

Els rius industrials treballen com mai i compten amb reserves de neu per tot l'estiu.

Però, ben prop de casa nostra, n'han fet un gra massa els núvols. Els nostres germans d'enllà dels

Pireneus han estat flagellats terriblement per tempestes dantesques.

No els oblidem, i fem per a ells el que per nosaltres voldríem que ells fessin en semblants circumstàncies. No ens cansarem de recordar-ho i encomanar-ho.

En Maluquer i Viladot

Vet aquí una personalitat il·lustre, eclipsada anys ha, com tantes altres, a Catalunya, que l'esfondrament de la Dictadura ha posat altra vegada en valor.

A tothom ha caigut en gràcia.

És d'aquells homes de qui pot ben dir-se que no té enemics, i de qui s'és amic i admirador pel sol fet de conèixer-lo.

Ve de nissaga secularment catalana, forta i prestigiosa. ¿Qui no coneix i aprecia en l'alta Catalunya els Maluquer d'Alentorn?

Arrelaren a Artesa de Segre, a Barcelona, a Madrid, i a tantes altres parts, i ocuparen en la política els càrrecs més enlairats i cobejats.

Foren cacics aleshores que es motejà de cacics les persones de valiment i bondadoses que ho havien d'ésser per a fer de parallamps del país quan les freqüents nuvolades del centre el trontollaven i devastaven sovint. Els favors que en aquelles tèrboles circumstàncies dispensaren a dolls "els Maluquer", no les oblidaran mai les comarques lleidatanes. ¿Qui no recorda don Joan Maluquer — que era la bondat feta carn, — i don Josep, don Salvador i tants d'altres de la seva pairal prosàpica, fent de providència als perseguits i als caiguts, i, encara que figurant en partits centristes, estimant Catalunya i treballant intensament per ella?

En aquestes mateixes pàgines han pogut conèixer els nostres lectors la figura social eminent del senyor Maluquer i Salvador, parent pròxim de l'actual president de la Diputació Provincial, que amb tants de títols ara ocupa aquest honorable lloc.

Uns dels seus primers actes en pendre possessió foren els telegrams de participació i oferiment del càrrec dirigits al Cardenal Primat de Tarragona i l'Abat mitral de Montserrat, xops d'esperit pairal, radiant de cristianitat sincera i valenta.

¿Quin goig sentir parlar en públic el senyor Maluquer tan cristianament com parlaven els nostres antics magistrats catalanas en els salons del Palau de la Generalitat, ara tan honrats per ell altra volta!

¿I quin bo, l'altre dia, oir-lo en un acte tan solemni i imposant com el de desagreuament a la Junta de l'insigne Col·legi d'Advocats de Barcelona, quan dedicava el senyor Maluquer als companys morts püssimes paraules en aquests temps en què tants de cristians covards, o renegats, no gosaven a parlar de Déu ni davant els estralls de la mort triomfant?

Don Joan Maluquer i Viladot ocupa per dret propi la més alta cadira del Palau de la Generalitat. Legalment, i en l'ordre polític, és el President de la Diputació de Barcelona. Moralment, i en la vida nostrada, és el President d'una nova Mancomunitat de Catalunya que es perfila vigorosament sobre les runes de la Dictadura que la va enderrocar.

Oficina Romànica

Secció de llengua literària

CONSULTES

Cons. 35. — *Firmar* i *firma* no els porta el Diccionari Ortogràfic i en les publicacions d'ara sistemàticament són canviats per *signar* i *signatura*. ¿Amb quin fonament, pregunto? — J. R.

Resp. — 1. Consti primerament que *firmar* i *firma* no són castellanismes. Els té el castellà, com també els té l'italià, perquè davallen del baix llatí medieval *FIRMARE*, *FIRMA*, usats correntment en tota mena de documents llatins, com ho consigna el Glossari de Du Cange, d'on copiem aquests exemples:

"Facta carta eleemosynaria ista xvi. Kal. Julii anni xxx. regnante Conrado rege feliciter. Signum ✠ Norperti qui hanc cartulam eleemosynariam istam scribi fecit et testes *firmare* rogavit manu sua firma" (Cartul. Ecc. Aptensis, fol. 123 v.).

Notem l'expressió *firmare manu sua firma*, on *firma* és adjectiu, concordant amb *manu*; *manu firma* significava el nom posat de pròpia mà, d'on perdent-se *manu*, resta *firma*, sol, en el sentit nostre de *firma*.

"Poncius Archiep., *firmavit*. Amelius *firmavit*." (Doc. de l'any 1000).

"Hanc chartam manibus suis *firmavit* et testes *firmare* rogavit" (Doc. de l'any 1110).

N'hem vist molts exemples en documents llatins antics de Catalunya.

Conforme en aquest ús de *firmare* és la denominació *firmator*, donada al testimoni que subscribia un document:

"Acta est autem haec charta publice. *Firmatores* sunt... Archiep. Guinandus... Gosfredus Decanus" (any 1066, Gall. Crist. tom. 3, col. 205).

D'aquest verb *FIRMARE* el català antic en féu un *fermar* o *fimar*, que és el que perdura fins ara:

"Et vos enviatz nos en vostra carta segellada et *firmado* axi quom s'usa entre vos." (Doc. any 1274, Bofarull, Mar. 77).

"La treua se *firma* per ma de les regines" (Muntaner, Cròn. cap. 260).

"Item que tot mestre qui pendrà o acceptarà fadrí o macip ab carta, sie tengut e de fet haie *fermar* e lo mestre e lo fadrí o macip la carta o *contracte* del dit *affermament en poder de aquell notari* qui per la dita confraria serà elet e diputat, e no en poder d'altre notari, e en cars que lo dit mestre o fadrí *fermassen en poder* d'altre notari, en correguen la hu e l'altre en pena de deu sols caschun d'ells, per cascuna vegada que serà contrafet" (Capítols del Gremi de sastres de Palma de Mallorca, any 1428, Boll. Soc. Arg. Lul., vol. 22, p. 369, col. 2).

L'antic *fermar*, de formació popular, es podia confondre amb el verb *fermar* en sentit de subjectar amb lligams o claus, que es viu encara avui en frases com *el gos està fermat*; *no tinguis por*, *no caurà*, *que està ben fermat*. Però la forma erudita *fimar*, que és la general ara en tot Catalunya, València i Balears, esquiva aquesta confusió, i no té més ús ni significació, que el de posar el nom, amb rúbrica o sense, al peu dels escrits o documents, tal com significava el *FIRMARE* dels documents llatins.

Recordant, doncs, que en la depuració del llen-

guatge cal tenir com a primer principi que s'ha de respectar la nomenclatura corrent de les coses, si no consta ben clar que és viciada o deficient, com no ho és la nomenclatura actual de *firmar* i *firma*, podem dir que no hi ha cap fonament per la campanya que ara es fa a favor de *signar* i *signatura*, i creiem que ha fet bé el Diccionari de Barbarismes, no catalogant *firmar* i *firma*, perquè no ho són de cap manera.

2. En canvi *signar*, a més d'ésser un neologisme calcat del francès, té l'inconvenient de confondre's amb el verb *signar*, que és viu amb sentits ben diferents:

a) *Signar-se* és equivalent de senyar-se, "fer el senyal de la creu": *Que et signis bé abans d'anar al llit*; *volia fer la primera comunió i encara no sabia signar-se*.

b) *Signar* (no reflexiu) vol dir "fer signes o senyes, indicar per alguns actes o moviments el que cal dir o fer": *El senyor mestre em feia posar dret, però en Quel em signava que no el cregués*; *l'oncle passava amb el carro i em va signar que hi anés, que em pujaria a cavall*; amb el soroll que hi ha a la quadra els teixidors tots parlen signant de l'un a l'altre.

c) *Signar* és contraposat a *parlar*: *parla i no signis, que per això tens llengua, xicot!*; *sempre parles amb signes com els muts; els infants, si no parlen, però ho saben signar tot*. Aquests exemples són recollits d'En Pere Barnils.

d) *Signar* val també com "apuntar amb el dit": *no em signis, home, que em compromets*; *no et signis el coll, que t'hi sortirà el mal*.

Essent ben vius aquests usos de *signar*, és inoportú voler-lo fer significar una cosa tan diferent com és posar el nom al peu dels escrits i documents. En això li és molt superior el mal mirat *fimar*, que no significa res més, sinó allò que tots hi hem entès fins ara.

Encara més, *signar* en sentit de *fimar*, ben mirades les coses, representa una impropietat de llenguatge. *SIGNARE*, segons l'etimologia i l'ús dels documents antics, era oposat a *SUBSCRIBERE*. *SUBSCRIBERE* o *subscriure*, valia per posar el nom; *SIGNARE*, *signar*, era posar el *SIGNUM*, segell o senyal o rúbrica, per comptes del nom o a més del nom. *FIRMARE*, *fimar*, té sentit general, i podia significar o *subscribere*, o *signare* de mà pròpia, o totes dues coses. Recordem breument la història dels segells, senyals i rúbriques, per veure confirmats aquests conceptes.

En temps de Sèneca, *signum* era el segell amb què eren *signats* els testaments o altres documents, un cop escrits i *subscrits* i tancats i lligats amb un fil. *Signatores*, eren els cridats a donar fermesa legal als documents, els quals els *signaven* amb els propis segells. *Subscriptores*, eren els testimonis que *subscribien* el document posant-hi el seu nom. Els juriconsults distingien sempre entre *subscriptionem* i *signationem*. El fet que a vegades els *signatores* feien de testimonis o de *subscriptores* portà a la confusió en l'ús d'aquestes paraules.

Més endavant, per comptes dels *signatores*, els particulars mateixos després de subscriure els documents amb el propi nom, al costat i sobre cera enganxada al document estampaven el seu *signum* o segell, o també per comptes de segell, posaven al costat del nom un *senyal* fet a mà, anomenat *paraphum*. El Concili toledà X. cap. 4. fa distinció encara entre *SIGNUM* i *SUSCRIPTIO*:

"Scriptis professionem manu faciat a se aut *signo*, aut *subscriptione* notatam."

En els documents cristians medievals hi ha aquestes particularitats. El segell s'estampava sobre cera agafada als documents, o també sobre cera o plom penjant d'un fil. S'usava també un contra-segell a més del segell penjant. En aquests casos l'atorgant no sempre firmava de pròpia mà amb el seu nom. Però la forma més típica és el *signum* o *senyal* en forma de creu generalment dibuixada de diferents maneres, que es posava davant del nom en aquesta forma:

"Senyal ✠ den Jacme p. la gracia de Deu, Rey daragó, de mallorques e de valencia, e comte de barcelona e durgel e senyor de monpesler."

(*Franquícies de Mallorca*, fol. 31).

"Senyal ✠ Jacobi, Dei graitia Regis Aragonum, Maioricarum et Valencie, Comititis Barchinone et Vrgelli et Domini Montispesulani."

(Osca, Arx. Catedr., any 1275).

L'escriu que feia el document dibuixava aquest senyal i escrivia aquest redactat, però després dels testimonis firmava ell també, posant el *senyal* propi. Aquest mateix document d'Osca, acaba així:

"Sig^{num} Simonis de Sancto Felicio qui mandato Domini Regis predicti hec scribi fecit et clausit, loco, die et anno prefixis."

Això era pròpiament el *subsignar* que trobem en els documents antics: "Manam aquells (capítols) ésser registrats en los llibres de la sua cort e ésser *subsignats* de mà del dit honrat lochtinent assessor sen (Capítols del Gremi de ssatre de Palma. *Boll. Soc. Arq. Lul.*, vol. XXII, p. 369, col. 2). Podríem dir que aquest *subsignar* perdura avui en les actes notariales, en els notaris dibuixen uns *senyals* molt estudiats, com a cloenda i assegurança de l'escriptura.

El fet de posar-se plegat senyal i nom del firmant portà a la confusió dels vocables, dient *signar* per *firmar*, entenent-ho del signe i nom alhora. Aquesta confusió ha donat origen al *signer* francès, ajudant-hi segurament la gran expansió que hi prengué *fermer*, en el sentit de *tancar*, d'un ús molt sovintejat. Per evitar la confusió i no tenint com en català un *firmar* prou diferenciats, calgué anar a *signer*, consagrant definitivament una impropietat d'etimologia.

Darrerament en els documents medievals, és trobador el nom posat de pròpia mà amb un signe o ratlles davant i darrera o sota, primeres passes cap a la rúbrica moderna. Aquesta rúbrica és el *paraphum* del baix llatí, dit en francès *paraphe*, en castellà *rúbrica* i en català podria ésser el *senyal*. Així *signar* podria passar com a sinònim de *rubricar*, però és una impropietat, una confusió i un galicisme usar-lo per comptes de *firmar*. Ens trobem una altra vegada en un cas com el de *gràcies* i *mercès*, que després d'una gran campanya a favor de *mercès*, perquè era més diferent del castellà, hem hagut de reconèixer que *gràcies* és més propi i català que no *mercès*.

3. No cal afegir res més per veure que tampoc hi ha raó de substituir *firma* per *signatura*. *Signatura* pròpiament vol dir l'acte de posar el *signum* o el *senyal*. Podria valer pel mateix *senyal* o *rúbrica*, però és una impropietat aplicar-lo al nom escrit de la firma. En francès vol dir la *firma*, perquè no tenint el verb *fermer* en sentit de *firmar*, per les raons dites, sinó *signer*, naturalment el substantiu corresponent ha d'ésser *signature*.

El Secretari de Redacció de l'O. R.

Noces d'or del Col·legi del Sagrat Cor de Jesús

MANLLEU

La vila de Manlleu s'ha trobat agraçosament sorpresa davant la imminència d'una data memorable. Per l'abril d'enguany cauen cinquanta anys justos que el venerable G. Enric Delaris de santa memòria plantava en la formosa població de vora el Ter el Col·legi del Sagrat Cor. Posat arran de l'aigua, com una llavor minúscula, ha anat creixent de dia en dia fins a convertir-se en l'arbre esponerós i gegantí que avui tots contemplem amb orgull.

No calen paraules per ponderar la importància d'aquest grandios centre docent; aquella ressalta enormement indicant tan sols una xifra: són a la ratlla de *deu mil* els alumnes que han estat formats en aquesta llar de cultura i han sortit homes complets. Molts d'ells ocupen llocs d'importància i de fortíssim relleu en la societat.

Per això Manlleu, que es dona perfectament compte de l'obra immensa realitzada aquí durant mig segle pels fills de Sant Joan B. de la Salle, vol celebrar les nocés d'or del seu col·legi amb actes dignes que resultin un grandios homenatge de gratitud, com correspon a un pit noble. A aquest fi ha estat nomenada una àmplia comissió integrada per antics alumnes de tots els estaments socials. De totes maneres és ben evident que nosaltres sols fariem ben poca cosa per no dir res. Per això ens dirigim avui per mitjà d'aquest periòdic a tots els antics alumnes del Col·legi de Germans de les Escoles Cristianes de Manlleu, escampats per totes les contrades catalanes, sollicitant el seu ajut i cooperació fervorosos. No dubtem que tots sentiran per aquests homenatge de justícia un entusiasme igual al que ens anima a nosaltres.

Per de prompte els demanem que es dignin remetre amb tota urgència possible l'*adhesió* i les *senyes del domicili*, a fi que puguem trametre'ls directament invitacions i programes detallats dels diferents actes. És suficient una simple tarja dirigida a Valentí Puntí. — Manlleu.

Us en restaran agraïts.

Per la Comissió de propaganda

Dr. Ramon Roca; Pius Anglada;
Gaspar Caballeria; Valentí Puntí
i Josep Rifà.

Manlleu, març de 1930.

OBRA INTERESSANT

Vida de St. Joan Bta. Vianney
(Rector d'Ars)

per

J. CIVERA I SORMANI

Preu: 2 pessetes

Es ven a Foment de Pietat i
a altres llibreries catòliques

TEMES DE LA SETMANA

Ja era de preveure la lluita de notes sobre la política de la Dictadura en matèria de Finances.

Calvo Sotelo ha respost amb una de molt llarga a la tan sòbria del Ministre d'Hisenda, adornant-la de comentaris que no la fan simpàtica. En matèria de xifres, xifres calen. No és que no en doni En Calvo Sotelo. Els comentaris, prou que salten. Anem a dir, però, que, tot ben pesat, no és tan greu com semblava l'estat del malalt, i no n'hi ha per llençar la peseta a les potes dels cavalls perquè la trossegin.

I s'està injustament trossejant encara.

Ja recordàvem, temps abans, que les fidúcies d'Espanya eren les escollides pel joc borsista de la Banca internacional per a fer negocis eixores.

És cosa vella i ben sabuda.

¿Qui pot calcular el que ens costa aquest joc d'especulació dels poders hegemònics financers judaics?

Sense que l'acte de confraternitat català-castellà hagi tingut caire polític, és ben cert que fa molts d'anys que cap altre com aquest ha tingut una importància política major.

D'alta política, de veritable política, s'entén.

Vegi's si se'n recorda cap d'acte polític semblant que toqui tan endins a la història hispànica i apunti tan de lluny, però per un termini no massa llarg, a l'esdevenidor d'Espanya.

Gràcies a Déu s'han trencat les reserves, s'han bandejat les suspicàcies, s'han aventat les prevençions, s'han superat totes les dificultats de caràcter sentimental, i s'ha prescindit de totes les incompatibilitats ètniques i tradicionals, que havien aixecat entre Castella i Catalunya una muralla inexpugnable resguardada amb fosses més profundes que un abisme... per tal de fer impossible una comprensió franca, un conviure fraternal, una mútua col·laboració fonamentada en els comuns interessos i relligada per una solidaritat super-nacional, per dir-ho així.

Fora d'alguna nota esgarriada, que nostre col·lega *El Matí* ha recollit i tractat sàviament i prudent, res no ha deslluït el sanítos espectacle de dos pobles germans, estúpidament divorciats, que es retroben, es perdonen i s'entenen a fi de refer els vells solars històrics per a viure i conviure, cadascú en el seu, però en perfecta germanat i formant tots plegats un sol cos i una sola ànima en la providencial diversitat de pobles i races que constitueixen l'entrellat meravellós de la vida universal humana.

Quina fóra que totes les races d'Espanya visquesin tranquil·lament i plena la seva vida interior nacional, amb un sol comú denominador per a llur vida exterior.

Altrament, aquests dies de tan altes i ensems pregoníssimes emocions, s'ha parlat de crisi.

Quelcom de motius sembla que hi hagué, però tot s'ha esvaït i els nomenaments dels alts càrrecs militars resultaren harmònics i ben rebuts.

Als partits polítics de nova trinca fins ara anunciats, cal afegir el que estan amassant els ex-ministres de la Dictadura. Serà monàrquico-constitucional. Res que recordi el regisme caigut. ¿Però no els sembla que abans de batejar al nou-nat partit tindrien de fer confessió general els seus pares putatius?

Un altre partit sembla que s'està confeccionant a base de Sánchez Guerra, Alba, Bergamin, Burgos, Alcalá Zamora, etc., etc.

Els vells prohoms republicans es busquen però no es troben, per a comptar-se i posar-se d'acord i organitzar-se. Mes, com ha confessat noblement En Lerroux, no hi ha elements revolucionaris enlloc.

Per cert que En Lerroux ha declarat aquests dies que el plet de les responsabilitats ja es pot donar per finit.

I ara que parlem d'En Lerroux — l'únic home que sobresurt del propi pes en el concert, o desconcert, millor dit, dels migrats prohoms republicans — a quan espera don Alexandre a rentar les mans que porta brutes de sang des de la Setmana tràgica (Sacrílega!) si és que aspira de veres a governar Espanya? Perquè el que és així...

La situació internacional segueix de la mateixa manera.

A Londres no s'entén ningú. Es a dir, s'entén que ningú no vol desarmar, ni tan solament suspendre els armaments, "si no comencen els altres", o si no es constitueix, per a salvaguardar de tot mal averany els interessos francesos, un segur de vida avalat per les esquadres angleses i ianquis. Itàlia no vol convèncer's de les raons que li donen França i les altres companyes de Conferència per a posar-se al davall d'aquesta en matèria d'armaments navals. Exigeix la paritat naval amb França.

S'han ficat aquestes dues nacions en un carreró sense sortida.

La solució, és a dir, el fracàs, serà la suspensió de la C. N. per sis, o per seixanta mesos. No li vindrà d'aquí.

I aleshores, què farà Mac-Donald? Fracassat a la Conferència, fracassat a l'Índia, fracassat en la qüestió obrera, sostenint-se al poder gràcies a l'ajut dels liberals, què farà Mac-Donald?

El govern francès va sortejant les dificultats parlamentàries amb èxit, però dins d'un equilibri inestable.

EXERCICIS ESPIRITUALS PER A HOMES

organitzats per

l'Apostolat de Missions
i Exercicis de Catalunya

del 7 al 13 d'abril de 1930, dirigits pel
R. P. Josep M.ª Vives, S. J., a la
Capella del Palau, de la Residència
de la Companyia de Jesús

IMPORTANT.—Per a concórrer als Exercicis, cal
proveir-se de la contrassenya que es reparteix gra-
tuitament a *Foment de Pietat*, Duran i Bas, 11,
telèfon 17695, Barcelona.

Noticiari

Espanya

La *Gaceta* publica una R. O. disposant que es constitueixi una Comissió composta de persones competents en matèries socials perquè assessori el Govern sobre la qüestió de cases barates en tots els seus aspectes.

—S'ha fundat a Madrid una Escola Social femenina a estil belga. El pla d'estudis és verament interessant.

—La recaptació d'almoines del Dia de la Premsa Catòlica sumà l'any passat, 1929, 193.855'52 pessetes. Amb tretze anys es porten recollides pessetes 2.077.021'52. No ens fem il·lusions estimant això com un èxit de... dos milions. A tot Espanya. En tretze anys!

—El nou cos d'arquitectes destinat a tenir bona cura de tots els monuments artístics nacionals, catalogar-los i proposar les obres de conservació o restauració que necessiten, és d'esperar que actuï.

—S'han fet nombroses tirades de l'Encíclica de Pius XI sobre l'educació, que es venen a preus molt econòmics.

Poques obres de propaganda tan bones i oportunes com aquesta, avui dia.

Estranger

—A Matera (Itàlia) han estat confiscades les vastes propietats agrícoles del baró de Farreri, que aquest tenia fa anys abandonades, cosa que prohibeix i castiga allí el nou codi.

—Els ministres de la República del Reich s'han apujat els seus propis sous. El del Cancellier és ara de 45.000 marcs or. No és pas exagerat.

—Una feminista grega, enfutismada perquè li semblà que un diputat s'oposava a la concessió del vot polític a les dones, el bufetejà en plena cambra.

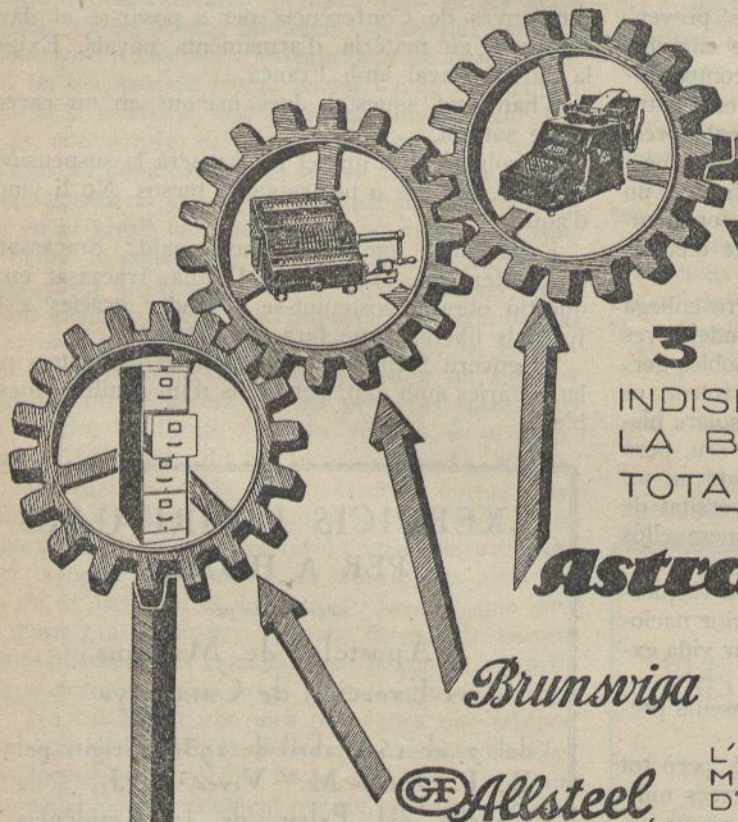
—Els dies 12, 13 i 14 del proper mes d'abril tindrà lloc a Luvaina (Bèlgica) el Congrés estudiantil organitzat per la A. U. C. A. M. sota la presidència del Cardenal primat de Bèlgica.

—Els morts causats a París, pels automòbils, en un any, sumen 639. Dels ferits no cal parlar-ne.

—L'Associació Femenina Xinesa ha demanat al govern xinès l'abolició de la poligàmia i la repressió del concubinat.

Vet aquí un feminisme conscient.

—Una important signatura americana de construcció d'automòbils ha rebut l'encàrrec del president de la República nacionalista xinesa, mariscal Xiang Kai Xec, per construir-li un cotxe especial, proveït d'una cuirassa blindada ben gruixuda. L'automòbil anirà voltat d'un estrep per als soldats de l'escorta del president, que podran anar armats de fusells i metral·ladores.

VEUS-AQUÍ
ELS
3 ELEMENTS
INDISPENSABLES PER A
LA BONA MARXA DE
TOTA OFICINA MODERNA

Astra
LA SUMADORA MÉS MODERNA, COMPLETA I RESISTENT. MODELS ESPECIALS PER A COMPTABILITAT

Brunsviga
LA ÚNICA CALCULADORA QUE LI EFECTUARÀ ELS CALCULS DE MANERA EXCLUSIVA I EXACTA.

Allsteel
L'ASSORTIT MÉS EXTENS EN MOBLES I PRESTATGERIES D'ACER PER A OFICINA (ARXIVADORS, FITXERS, CAIXES, TAULES, PRESTATGERIES, ETC)

V. GUILLAMET
Rda. Universitat, 31 BARCELONA
Av. Pi i Margall, 11 MADRID

Aquesta Quaresma, a Roma, els oradors, per insinuació del Papa, es dediquen a combatre principalment dues plagues vingudes d'Amèrica: la inhibició dels pares en l'educació dels fills, i els aires d'independència d'aquests amb relació a llurs pares. També, i per la mateixa suggestió pontificia, combaten fortament les males lectures. No són, per ventura, les tres plagues regnants a la nostra pàtria?

—En l'exèrcit vermell rus existeixen 72 oficials del sexe femení, alguns milers de dones-soldats i dues centes mil obreres que després del treball freqüenten les escoles de preparació militar.

54.000 dones més van a les societats de tir de guerra. 4.300 practiquen l'equitació militar, i 10.000 reben instrucció per a la defensa contra els gasos asfixiants.

A aquests elements cal afegir els milers de dones que es preparen per substituir els homes en temps de guerra en qualitat de xofers, telefonistes, telegrafistes, etc.

Les dones dels oficials de l'exèrcit tenen a més confiada a llur cura la missió d'efectuar labor de propaganda en els soldats.

Els Soviets que tan es vanagloriejaren de pacifistes, resulten els més guerrejadors del món. Encara que això de fer-se ajudar de les dones...

—S'ha sabut amb sorpresa que el govern dels Estats Units, que exerceix el protectorat governatiu sobre l'ex espanyola illa de Puerto Rico, permet allí l'entrada de tots els llibres exceptuant els espanyols, per la senzilla raó que és l'única llengua, l'espanyola, que conté llibres obscens.

FARMACIA Dr. MASÓ ARUMI
DEL

DOCTOR NADAL

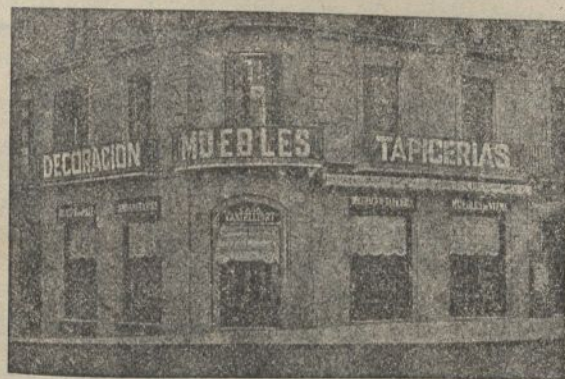
TAN SOLS MEDICAMENTS PURÍSSIMS
ESPECÍFICS DE TOTES PROCEDÈNCIES

Rambla Canaletes, 1 - Telèfon 12951
BARCELONA

VDA. DE JULI BRUNET

*Papers pintats i motllures
daurades de les principals
cases nacionals i estrangeres*

Passeig de Gràcia, número 98
Telèfon 76607 BARCELONA

MOBLES
DE TOTS ESTILS

VIENA - AMERICANS

Làmpares - Decoració - Tapisseries
Objectes d'Art - Llits de metall

CASA CASTELLORT

Exposició i venda: PELAI, 40 i JOVELLANOS, 9
Telèfon núm. 15385

Tallers: SANT MIQUEL, 44 - **BARCELONA**

ANTONI ALBO

Via Laietana, 67 - Telèfon 16201
BARCELONA

Material elèctric de totes classes
Instal·lacions i Reparacions
Taller - Ràdio

Aquesta casa té l'exclusiva de venda d'uns petits aparells aplicables al corrent altern de 125 volts, per a substituir les xinxetes i llums d'oli, en les habitacions, capelles i altres llocs on es necessita llum constant, amb consum escassament de 2 cèntims en 24 hores

Demaneu demostracions!
Via Laietana, 67

PUBLICITAS

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

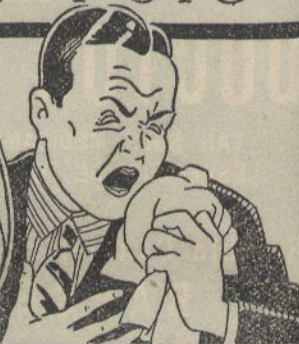
NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

VILARÓ I VALLS

PINTORS DECORADORS

Corts, 604

Telèfon 10283

BARCELONA

BARCELONA

ATENES A. G. — Provença, 157, Barcelona

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA